

TIEDOTE 3.3.2020
Julkaisuvapaa

Vasemmistoliiton Mai Kivelä: Fortumin on toimittava vastuullisesti myös Suomen ulkopuolella

Vasemmistoliiton kansanedustaja Mai Kivelä jätti tiistaina 3.3.2020 kirjallisen kysymyksen valtion omistajaohjauksen ilmastotavoitteista. Kivelä kysyy, miten ilmastotavoitteet huomioidaan omistajaohjauksen periaatepäätöksessä ja miten varmistetaan, että valtionyhtiö Fortum toimii vastuullisesti kaikissa toimintamaissaan.

– Suomi haluaa profiloitua ilmastojohtajana. Meidän ei pidä unohtaa omistajaohjauksen tärkeyttä tässä työssä, eikä myöskään aliarvioida Fortumin toiminnan aiheuttamaa mainehaittaa, Kivelä kertoo.

Marinin hallituksen kunnianhimoisessa ilmastotavoitteessa Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Tärkeä osa tätä tavoitetta on fossiilisista polttoaineista, kuten kivihielestä luopuminen. Suomi aikoo lopettaa kivihieksen polttamisen energiantuotannossa vuoteen 2029 mennessä.

Kivelä haluaa varmistaa, että valtionyhtiöiden omistajaohjaus on linjassa hallitusohjelmaan kirjattujen ilmastotavoitteen kanssa. Hän kiinnittää huomiota erityisesti valtionyhtiö Fortumin toimintaan.

– Jotta Suomi tekisi aidosti oman osansa maailman keskilämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 asteeseen, omistajaohjauksen ilmastotavoitteet on määriteltävä tarkasti ja niiden on katettava valtionyhtiöiden toiminta myös Suomen ulkopuolella, Kivelä sanoo.

Valtionyhtiö Fortum on saksalaisen energiayhtiö Uniperin suurin omistaja. Viime viikkoina Saksassa, Britanniassa ja Suomessa on järjestetty mielenosoituksia, joissa vaaditaan Suomelta ja Fortumilta vastuullista toimintaa.

Uniper on uhannut haastaa Alankomaiden valtion välimiesoikeuteen. Uniper syyttää Alankomaita epäoikeudenmukaisesta kohtelusta, koska Alankomaat on Suomen tavoin päättänyt kieltää kivihieksen polttamisen energiaksi.

– Korvauskanteen uhka saattaa vaikuttaa kielteisesti myös muiden maiden ilmastotoimiin. Se luo pelotteen vastaavista haasteista maille, jotka vasta harkitsevat hiilikieltoja, Kivelä toteaa.

Hallitus on parhaillaan uusimassa omistajaohjauksen periaatepäätöstä. Hallitusohjelman mukaan valtionyhtiöiden perusarvona on yhteiskuntavastuu, ja yhtiöiden päätöksenteossa tulee ottaa huomioon myös sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset.

– Omistajaohjauksen kautta Suomella voi olla suuri vaikutus ilmastopäästöihin, Kivelä perustelee.

Uniperin hiilidioksidipäästöt olivat viime vuonna 59,5 miljoonaa tonnia, eli enemmän kuin koko Suomen valtion päästöt.

Lisätietoja

Kansanedustaja Mai Kivelä
P. 040 741 7379

Kirjallinen kysymys valtion omistajaohjauksesta ja ilmastotavoitteista

Eduskunnan puhemiehelle,

Hallitus on asettanut itselleen kunnianhimoiseen ilmastotavoitteeseen, jonka mukaan Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen.

Tärkeä osa tätä tavoitetta on fossiilisista polttoaineista kuten kivihiilen polttamisesta luopuminen. Suomi aikoo lopettaa kivihiilen polttamisen energiaksi vuoteen 2029 mennessä ja samansuuntaista kehitystä näkyy myös monessa muussa Länsi-Euroopan maassa.

Saksassa keskustellaan parhaillaan kiivaasti energiayhtiö Uniperin suunnitelmista avata uusi hiilivoimala. Suomalainen Fortum on Uniperin suurin omistaja, ja Suomen valtio puolestaan omistaa enemmistön Fortumista.

Saksan ympäristöjärjestöt vastustavat kiivaasti uuden voimalan käyttöönottoa. Uniperin hiilidioksidipäästöt olivat viime vuonna 59,5 miljoonaa tonnia, mikä on enemmän kuin koko Suomen valtion päästöt.

Samaan aikaan Uniper syyttää Alankomaita epäoikeudenmukaisesta kohtelusta koska Alankomaat on Suomen tavoin päättänyt kieltää kivihiilen polttamisen energiaksi. Uniper on kivihiilikiellon takia uhannut haastaa Alankomaiden valtion välimiesoikeuteen.

Korvauskanteen uhka saattaa vaikuttaa kielteisesti myös muiden maiden ilmastotoimiin, sillä se luo pelotteen vastaavista haasteista maille, jotka vasta harkitsevat hiilikieltoja. Viime viikkoina on järjestetty mielenosoituksia Saksassa, Britanniassa ja Suomessa, jossa vaaditaan Suomelta ja valtionyhtiö Fortumilta vastuullista toimintaa.

Suomen hallituksen onkin nyt tärkeä varmistaa, että sen omistajaohjauspolitiikka on linjassa 1,5 asteen ilmastotavoitteen kanssa. Omistajaohjauksen kautta Suomella voi olla suuri ja positiivinen vaikutus ilmastopäästöihin.

Hallitusohjelman mukaan jokaisen valtionyhtiön perusarvona on oltava yhteiskuntavastuu. Lisäksi hallitusohjelmassa linjataan, että valtion omistamien yritysten tulee ottaa päätöksenteossaan taloudellisten tekijöiden lisäksi huomioon myös toiminnan sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset.

Hallitus on parhaillaan uusimassa omistajaohjauksen periaatepäätöksen. Jotta Suomi tekisi aidosti oman osansa maailman keskilämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 asteeseen olisi syytä varmistaa, että omistajaohjauksen ilmastotavoitteet ovat tarkasti määriteltyjä ja että ne kattaisivat valtionyhtiöiden toiminnan myös Suomen rajojen ulkopuolella.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä tavalla Suomen ilmastotavoitteet tullaan huomioimaan omistajaohjauksen periaatepäätöksessä, ja miten voidaan varmistaa, että valtionyhtiö Fortum toimii vastuullisesti kaikissa toimintamaissaan?

Helsingissä 3.3.2020

Mai Kivelä /vas